

Örökös sakk

VISSZHANG - LXV. évfolyam, 3. szám, 2021. január 22.

Salamon János filozófiájával a „mindenséget” próbálja „versbe venni”, de önmagánál tovább nem jut. *„Ha az ember egyszerre anyagi és szellemi lény, az csak azért van, mert egy olyan egésznek, a kozmosznak a része, amely maga is ezzel a kettős tulajdonsággal bír.”* (*Részecskeboldogság, ÉS, 2020/45., nov. 5.*). Állítása halmazelméleti képtelenség. Kétségtelen, hogy amíg van emberiség, amely a kozmosz részhalmaza, addig a kozmosznak is eleme az anyag és a szellem. De az már nem logikus, hogy az ember szellemi és anyagi dualizmusa a kozmosz dualizmusából származik. Semmi nem utal a kozmosz dualizmusára az ember kifejlődése előtt, és ha egy mindent magában foglaló halmaz egy részhalmaza kettős tulajdonságú, az teljesen logikátlan, hogy ez azért van, mert a teljes halmaz ettől eltérő egyéb részei is ezzel a kettősséggel rendelkezének. A kozmoszt mint totális halmazt az idő folyamatában érdemes vizsgálni. Az ősrobbanás után – mai tudásunk szerint – nem létezett anyag, csak az energia, és az anyag egyszerű formájának, a hidrogénnek a kialakulása után sok idő telt el a magasabb tömegszámú elemek létrejöttéig. Ez alatt a tízmilliárd év alatt nyomát sem találjuk a „szellem” jelenlétének. Ezeket a kétségeimet foglaltam össze reflexiómban (*Sakk, ÉS, 2020/47., nov. 20.*). Salamon János viszonyválasza (*Matt, ÉS, 2020/49., dec. 4.*) meg sem kísérel választ adni a felvetett kérdésekre, sőt, szerinte „nyakig adós” maradok *„annak megmagyarázásával, hogy a random mutációk és a genotipikus variációk egyéb forrásai a fizikai struktúrákon kívül miként generálják a fenomenológiát is, vagyis hosszú távú terveket, vágyakat, averziókat, a szimbolikus reprezentáció, az absztrakt gondolkodás vagy éppen a sakkozás képességét”*. Nos, én soha nem vállalkoztam ilyen feladatokra, mindössze szkeptikus ateistaként kételkedem Salamon János merész állításaiban, amelyeket *„érveléseknek”* minősít. Még azt sem mondom, hogy nem lehet igaza, csak annyit állítok: nem valószínű. Nem én vagyok adós a magyarázattal, hanem Salamon János. Érdeklődéssel várom, igazolja vagy cáfolja, *„hogy a random mutációk és a genotipikus variációk egyéb forrásai a fizikai struktúrákon kívül miként generálják a fenomenológiát is”,* vagy hogy a magfúziók hosszú sorát nem a fizika törvényei, hanem a mindig létező „szellem” irányította. Valószínűtlen, hogy sikerül; *„így épülnek templomok almáspitéből”*. Salamon dualizmusba rejti panteizmusát, a szférák közé emeli a veritas duplex elvét, ezáltal egy komplex, imaginárius és valós tengely közt elképzelhető teret nyit meg a filozófiában: a dualista panteizmus terét, és egyben tiltakozik is ellene, sőt logikai képtelenségnek minősíti az egészet. Miközben velem hadakozik, én csak kételkedem. Mindketten hálával tartozunk Aquinói Szent Tamásnak, hogy ezt ma megtehetjük. A múltban jó ideig ezért máglyán végeztük volna mindketten.

A sakkozók közt a spaccer vagy a pancser szavakat merő udvariasságból nem használjuk. A *„kismester”* viszont nagyon elterjedt kifejezés. A *Sakkélet* megboldogult printszámaiban még külön rovat is szólt erről: *Kis sakkozó nagy játszmája* címmel. A kismester néhány megnyitásban elmélyült tudásra tesz szert, és abban mélyen hisz. Például a szicíliai védelem tanulmányozásával akár 25 lépésig kedvező állást épít ki magának. A gondok akkor kezdődnek, amikor az ellenfél mást lép, mint amit az elmélet megkövetel. Akkor a kismester, aki mélyesen *hisz* a szicíliai védelem üdvöztető mivoltában, előbb-utóbb hátrányba kerül. Egy kismester nem lép ki a hit keretei közül, nem mer és nem *akar* kételkedni. Boldog, ha örökös sakkot adhat vagy kap, és így megmenekülhet a matt elől. A sakk talán végtelen. A kozmosz a végtelen a *„végtelenediken”,* vagy annál is több. Nagy László *A föltámadás szomorúsága* című prózaversében azt írja (csupán?) Ady Endréről: *„Iskolás mérlegeken hogyan is lehetne lemérni a nagy cethalat, akitől megőszült a tenger.”* Pál apostol biztat bennünket: *„De mikor eljő a teljesség, a rész szerint való eltöröltetik”,* és persze, *„színről színre”* látunk majd mindent. Ekkor tényleg vége lenne a világ dualizmusának, és egy univerzális panteizmus egyesíthetne mindent. Nem hiszek benne, és nem vágyom rá. Megunnám. Salamon

Jánosnak szívemből kívánok sok hitet, reményt.